ζεται στήν τήρηση καθορισμένης σχέσεως μεταξύ τῶν ἐν λόγω ἐνισχύσεων. Συνεπάγεται, ἀντίθετα, ὅτι οἱ κοινοτικές ἀρχές διαθέτουν στόν τομέα αὐτό ἕνα περιθώριο ἐκτιμήσεως πού τούς ἐπιτρέπει νά προσδιορίζουν τή σχέση μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη σέ συνάρτηση μέ ὅλα τά δεδομένα τῆς ἀγορᾶς, πού ἀπαριθμοῦνται στήν παράγραφο 1 τοῦ προαναφερθέντος ἄρθρου 2α, καί νά προσαρμόζουν τή σχέση αὐτή στίς ἀπαιτήσεις τῆς κοινῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγορῶν, στήν ὁποία ὑπάγονται τά οἰκεῖα προϊόντα.

2. Στό πλαίσιο τοῦ προσδιορισμοῦ μιᾶς «ἀνάλογης σχέσεως», κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ 986/68 μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού προορίζονται γιά τή διατροφή ζώων, οἱ λόγοι, πού θά μποροῦσαν νά δικαιολογήσουν τό μέγεθος τῆς διαφορᾶς πού πρέπει νά καθοριστεῖ μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων, δέν μπορεῖ νά βασίζονται στήν ἰδιαίτερη κατάσταση ὁρισμένων ἐνδιαφερόμενων ἐπιχειρήσεων ἤ ὁμάδων ἐπιχειρήσεων, ἀλλά πρέπει νά προκύπτουν ἀπό τό σύνολο τοῦ τομέα στόν ὁποῖο ἀναφέρονται καί ἀπό μιά σφαιρική ἐκτίμηση τῶν ὑφιστάμενων σχέσεων μεταξύ τοῦ ἑνός καί τοῦ ἄλλου προϊόντος στήν κοινή ἀγορά.

3. Τό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ 986/68 δέ συνεπάγεται ὅτι πρέπει πάντα νά καθορίζεται μιά ἀνώτατη τιμή γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού διατίθεται ἀπό τά γαλακτοκομεῖα στίς ἐκμεταλλεύσεις, οἱ ὁποῖες τό χρησιμοποιοῦν στίς ζωοτροφές, ἀφοῦ ἡ σχέση μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καθορίζεται σέ μιά τέτοια ἀναλογία, ὥστε τό ἀποκορυφωμένο γάλα νά ἀπολαύει μιᾶς συγκριτικά μεγαλύτερης ἐνισχύσεως ἀπό ἐκείνη πού χορηγεῖται στό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη.

4. Ἡ αἰτιολογία ἑνός κανονισμοῦ πρέπει νά θεωρηθεῖ καί νά ἐκτιμηθεῖ στό πλαίσιο τῆς συνολικῆς ρυθμίσεως, τῆς ὁποίας ἡ ἐν λόγω πράξη ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο μέρος. Κατά συνέπεια, ἄν ἕνας ἐκτελεστικός κανονισμός περιέχει ρητή παραπομπή στίς διατάξεις τοῦ βασικοῦ κανονισμοῦ, καί ἐπιτρέπει, ἔτσι, νά διαπιστωθοῦν τά κριτήρια τά ὁποῖα διέπουν τή θέσπισή του, ἱκανοποιεῖ τίς ὑποχρεώσεις πού ἐπιβάλλει τό ἄρθρο 190 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Στήν ὑπόθεση 35/80

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο αἴτηση τοῦ College van Beroep voor het Bedrijfsleven τῆς Χάγης πρός τό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, μέ τήν ὁποία ζητεῖται, στό πλαίσιο διαφορᾶς πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου αὐτοῦ μεταξύ

DENKAVIT NEDERLAND BV, ἐγκατεστημένης στό Voorthuizen,

ὑποστηριζόμενης στίς προτάσεις της ἀπό τούς:

VERENIGING VAN NEDERLANDSE MENGVOEDERFABRIKANTEN, ἐγκατεστημένης στή Χάγη,

FACHVERBAND DER FUTTERMITTELINDUSTRIE E.V., ἐγκατεστημένου στό Ἀμβοῦργο,

SYNDICAT NATIONAL DES INDUSTRIELS DE L'ALIMENTATION ANIMALE, ἐγκατεστημένου στό Παρίσι,

παρεμβαίνοντες στή δίκη

καί

PRODUKTSCHAP VOOR ZUIVEL, ἐγκατεστημένου στό Rijswijk,

ἡ ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως, ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου τῆς 15ης Ἰουλίου 1968 καί ὡς πρός τό κύρος τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 19ης Μαΐου 1978,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο ἀπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, P. Pescatore, πρόεδρο τμήματος, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, G. Bosco, A. Touffait καί O. Due, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: H. Mayras
γραμματεύς: A. Van Houtte

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

1. Ὁ κανονισμός (ΕΟΚ) 804/68 τοῦ Συμβουλίου τῆς 27ης Ἰουνίου 1968 περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ γάλακτος καί τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων (JO L 148, σ. 13, ΕΕ εἰδ. ἔκδ. ἀριθ. N 148, τόμ. 03/003, σ. 82) καθιέρωσε μέ τό ἄρθρο 10 οἰκονομική ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, τά ὁποῖα παράγονται στήν Κοινότητα καί προορίζονται γιά διατροφή ζώων. Οἱ γενικοί κανόνες σχετικά μέ τή χορήγηση αὐτῆς τῆς ἐνισχύσεως καθορίστηκαν μέ τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 986/68 τοῦ Συμβουλίου τῆς 15ης Ἰουλίου 1968 (JO L 169, σ. 4, ΕΕ εἰδ. ἔκδ. ἀριθ. N 169, τόμ. 03/003, σ. 120), τό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 τοῦ ὁποίου ἀναφέρει, μεταξύ τῶν προϊόντων γιά τά ὁποῖα χορηγεῖται ἡ ἐνίσχυση, α) τό ἀποκορυφωμένο γάλα, τό ὁποῖο παράγεται καί ὑφίσταται ἐπεξεργασία σέ γαλακτοκομεῖα ... πωλούμενο σέ ἐκμεταλλεύσεις, ὅπου χρησιμοποιεῖται γιά τή διατροφή τῶν ζώων, καί 6) τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη ... πού χρησιμοποιήθηκε στήν παρασκευή σύνθετων τροφῶν. Τό ἄρθρο 2α τοῦ ἴδιου κανο-

νισμοῦ, τό ὁποῖο παρεμβλήθηκε μέ τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 666/74 τοῦ Συμβουλίου τῆς 24ης Μαρτίου 1974 (JO L 85, σ. 58, ΕΕ εἰδ. ἔκδ. ἀριθ. N 85, τόμ. 03/010, σ. 157), προβλέπει, μεταξύ ἄλλων, ὅτι τό ποσό τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πρέπει νά καθορίζεται «ἐντός ἑνός περιθωρίου», πού ἀπό τίς 22 Μαΐου 1978 ἀνερχόταν ἀπό 38 ἕως 48 λμ ἀνά 100 κιλά, ὁρίζει δέ ἐπιπλέον ὅτι ἡ ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα «εὑρίσκεται σέ ἀνάλογη σχέση» μέ ἐκείνη πού καθορίζεται γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη. Γιά τή γαλακτοκομική περίοδο 1978-1979, ἡ Ἐπιτροπή καθόρισε, μέ τόν κανονισμό της 1049/78 τῆς 19ης Μαΐου 1978 (JO L 134, σ. 26, ΕΕ εἰδ. ἔκδ. ἀριθ. N 134, τόμ. 03/021, σ. 63), τήν ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη σέ 43 λμ ἀνά 100 κιλά.

2. Ἡ προσφεύγουσα, στήν κύρια δίκη, ἑταιρεία Denkavit Nederland BV (ἀποκαλούμενη ἐφεξῆς, Denkavit), πού παρασκευάζει σύνθετες ζωοτροφές, χρησιμοποίησε γιά τήν παραγωγή της, ἀπό 1ης μέχρι καί 15ης Δεκεμβρίου 1978, 1 171 063 κιλά ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη. Ὁ «Produktschap voor Zuivel», ὁλλανδικός ὀργανισμός ἐπιφορτισμένος μέ τήν ἐφαρμογή τῶν μέτρων ἐνισχύσεων στίς Κάτω Χῶρες, τῆς κατέβαλε ἐνίσχυση ἀπό 146,32 φιορίνια ἀνά 50 κιλά, ἡ ὁποία ὑπολογίστηκε σύμφωνα μέ τίς ἀνωτέρω διατάξεις.

Ἡ Denkavit ἄσκησε προσφυγή κατά τῆς ἀποφάσεως τοῦ Produktschap, ὑποστηρίζοντας ὅτι αὐτή στηριζόταν σέ μή ἔγκυρο κοινοτικό κανονισμό, στήν προκείμενη περίπτωση στόν κανονισμό 1049/78. Ἡ προσφυγή τῆς Denkavit ὑποστηρίχτηκε ἀπό τρεῖς ὀργανώσεις παρασκευαστῶν σύνθετων τροφῶν μέ βάση τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, τῶν ὁποίων ἡ παρέμβαση στή διαδικασία τῆς κύριας δίκης ἔγινε δεκτή στίς 3 Σεπτεμβρίου 1979.

3. Μέ ἀπόφαση τῆς 22ας Ἰανουαρίου 1980, τό δικαιοδοτικό ὄργανο, πού ἐπιλήφθηκε τῆς ὑποθέσεως, ἀνέβαλε τήν ἔκδοση ὁριστικῆς ἀποφάσεως καί ὑπέβαλε στό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, τά ἀκόλουθα ἐρωτήματα:

«1. Μιά ὀρθή ἑρμηνεία τοῦ ὅρου «ἀνάλογη σχέση», πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 986/68 τοῦ Συμβουλίου, συνεπάγεται — εἴτε δυνάμει τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητας, στήν ὁποία βασίζεται ἡ συνθήκη, εἴτε δυνάμει τῆς ἀπαγορεύσεως διακρίσεως, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στό ἄρθρο 40 τῆς συνθήκης, εἴτε γιά ὁποιοδήποτε ἄλλο λόγο — ὅτι ἡ σχέση μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα πρέπει νά εἶναι ἴση μέ τή σχέση μεταξύ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κιλῶν ἀποκορυφωμένου γάλακτος, τά ὁποῖα ἀπαιτοῦνται γιά τήν παραγωγή ἑνός κιλοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη (στήν τωρινή κατάσταση τῆς τεχνολογίας 10,7 ἕως 10,8 κιλά) ἀφ' ἑνός, καί ἑνός κιλοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη ἀφ' ἑτέρου, τό δέ πρῶτο ἄρθρο τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο ἡ σχέση μεταξύ τῶν δύο ἐνισχύσεων ἀνέρχεται σέ 9,77, στερεῖται, γι' αὐτό τό λόγο, δεσμευτικοῦ ἀποτελέσματος;

2. Σέ περίπτωση ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως στό πρῶτο ἐρώτημα, μιά ὀρθή ἑρμηνεία τοῦ ὅρου «ἀνάλογη σχέση», πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 986/68 τοῦ Συμβουλίου, συνεπάγεται — εἴτε δυνάμει τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητας στήν ὁποία στηρίζεται ἡ συνθήκη, εἴτε δυνάμει τῆς ἀπαγορεύσεως διακρίσεως, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στό ἄρθρο 40 τῆς συνθήκης, εἴτε γιά ὁποιοδήποτε ἄλλο λόγο — ὅτι κατά τόν καθορισμό τῆς σχέσεως μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη ἡ Ἐπιτροπή διαθέτει ἕνα περιθώριο διακριτικῆς εὐχέρειας περιορισμένο στό σημεῖο αὐτό (μέσα στό ὁποῖο τά στοιχεῖα πού ἀπαριθμοῦνται στήν πρώτη παράγραφο τοῦ προαναφερόμενου ἄρθρου μποροῦν νά ληφθοῦν ὑπόψη γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ τῶν ἐνισχύσεων), οὕτως ὥστε ὁ καθορισμός αὐτῆς τῆς σχέσεως ἀπό

τήν Ἐπιτροπή σέ 9,77 νά μήν εἶναι εὔλογος, τό δέ πρῶτο ἄρθρο τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1049/78 στερεῖται, γι' αὐτό τό λόγο, δεσμευτικοῦ ἀποτελέσματος;

3. Σέ περίπτωση ἀρνητικῆς, ἐπίσης, ἀπαντήσεως στό δεύτερο ἐρώτημα, μία ὀρθή ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο α in fine τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 986/68 τοῦ Συμβουλίου συνεπάγεται ὅτι γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα, πού διατίθεται στίς ἐκμεταλλεύσεις γιά κτηνοτροφή, πρέπει πάντα νά καθορίζεται μιά ἀνώτατη τιμή κατά τήν ἔννοια αὐτῆς τῆς παραγράφου, ἀφοῦ ἡ σχέση μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καθορίζεται σέ μιά τέτοια ἀναλογία, ὥστε στό ἀποκορυφωμένο γάλα νά χορηγεῖται συγκριτικά μεγαλύτερη ἐνίσχυση ἀπό ἐκείνη πού χορηγεῖται στό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, ὁ δέ κανονισμός (ΕΟΚ) 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ ὁποῖος δέν καθορίζει μιά τέτοια ἀνώτατη τιμή γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα, στερεῖται, γι' αὐτό τό λόγο, δεσμευτικοῦ ἀποτελέσματος;

4. Μιά ὀρθή ἑρμηνεία τῆς ὑποχρεώσεως αἰτιολογήσεως, πού διατυπώνεται στό ἄρθρο 190 τῆς συνθήκης, συνεπάγεται ὅτι ἡ σχέση μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού καθορίστηκε μέ τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς, πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς μή δεόντως αἰτιολογημένη, τό δέ πρῶτο ἄρθρο τοῦ ἀνωτέρω κανονισμοῦ στερεῖται, γι' αὐτό τό λόγο, δεσμευτικοῦ ἀποτελέσματος;»

4. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ἡ Denkavit, οἱ τρεῖς ὀργανώσεις πού παρενέβησαν πρός ὑποστήριξή της, ἐκπροσωπούμενες ἀπό τόν W. Alexander, δικηγόρο Χάγης καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπούμενη ἀπό τόν H. Bronkhorst, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητῆ δικαστῆ καί ἀφοῦ ἄκουσε τό γενικό εἰσαγγελέα, τό Δικαστήριο ἀποφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή ἀποδείξεων. Ζήτησε, ἐν τούτοις, ἀπό τήν Ἐπιτροπή, νά προσκομίσει, πρίν ἀπό τήν 1η Σεπτεμβρίου 1980, στοιχεῖα σχετικά μέ τήν ἐξέλιξη, ἀπό τή γαλακτοκομική περίοδο 1976/1977, τῆς προσφυγῆς στό καθεστώς τῆς παρεμβάσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη.

II — Παρατηρήσεις πού κατατέθηκαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ

Ἡ *Denkavit* διατυπώνει, πρίν ἀπό τήν ἐξέταση τῶν ἐρωτημάτων, μερικές προεισαγωγικές παρατηρήσεις.

Ἐξηγεῖ, κατ' ἀρχήν, ὅτι ἡ κύρια διαφορά ἀφορᾶ τήν ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τήν ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη ἀποκλειστικά κατά τό μέρος πού τά προϊόντα αὐτά προορίζονται γιά διατροφή μόσχων, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ, ἐξάλλου, τήν κύρια χρησιμοποίησή τους.

Τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη δέν εἶναι παρά τό ἀποτέλεσμα τῆς ἀποξηράνσεως τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος. Ἀπαιτοῦνται κατά μέσο ὅρο 10,75 περίπου κιλά ἀποκορυφωμένου γάλακτος γιά τήν παραγωγή ἑνός κιλοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη.

Τά δύο προϊόντα, πού στήν πραγματικότητα δέν εἶναι παρά ἕνα μόνο προϊόν, τό ὁποῖο ἐμφανίζεται ὑπό διαφορετικές μορφές, χρησιμοποιοῦνται κατά τόν ἴδιο τρόπο. Σάν πρώτη ὕλη πού προορίζεται γιά διατροφή μόσχων εἶναι ἐναλλάξιμα. Διατίθενται, ἐν τούτοις, σ' αὐτούς πού τό χρησιμοποιοῦν ἀπό — ἤ μέσω — δύο κατηγοριῶν παραγωγῶν, δηλαδή: τά γαλακτοκομεῖα ὅσον ἀφορᾶ τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τούς ἀνεξάρτητους παρασκευαστές σύνθετων ζωοτροφῶν ὅσον ἀφορᾶ τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, τό ὁποῖο ἐνσωματώνεται στίς σύνθετες ζωοτροφές. Αὐτές οἱ δύο κατηγορίες παραγωγῶν εἶναι

ἀνταγωνιστικές σέ μιά πολύ σημαντική ἀγορά.

Ἐφ' ὅσον ἡ τιμή τοῦ βοείου κρέατος δέ διασφαλιζόταν ἀπό τήν κοινή ὀργάνωση τῆς ἀγορᾶς, δέν ἦταν δυνατός ὁ καθορισμός ὑψηλῆς κοινοτικῆς τιμῆς γιά τό γάλα, γιατί αὐτό θά καθιστοῦσε τήν ἐν λόγω ὕλη ὑπερβολικά ἀκριβή γιά τούς παχυντές καί τούς ἐκτροφεῖς μόσχων. Καθορίστηκε λοιπόν ἕνας διορθωτικός συντελεστής τῆς τιμῆς ὑπό τή μορφή «ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πού προορίζονται γιά τή διατροφή ζώων». Μέ αὐτόν τόν τρόπο τό ἀποκορυφωμένο γάλα μπόρεσε νά γίνει προσιτό οἰκονομικά σ' αὐτούς πού τό χρησιμοποιοῦν, διατηρήθηκε δέ ἡ κύρια κοινοτική ἀγορά τοῦ ἐν λόγω προϊόντος.

Δυνάμει τοῦ κανονισμοῦ 986/68, ἡ ἐν λόγω ἐνίσχυση καταβάλλεται στά γαλακτοκομεῖα γιά τό ἀποκορυφωμένο ὑγρό γάλα πού προορίζεται γιά διατροφή ζώων καί στούς παρασκευαστές σύνθετων τροφῶν γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πού ἐνσωματώνεται σ' αὐτές.

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ 986/68, ἡ ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα πρέπει νά εὑρίσκεται σέ ἀνάλογη σχέση πρός τήν ἐνίσχυση πού καθορίζεται γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη.

Ἡ σχέση, ὅμως, τῶν ποσῶν τῶν ἐνισχύσεων πού καθορίζονται ἀπό τόν κανονισμό 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι 9,77 (43 λμ ἀνά 100 κιλά ἀποκορυφωμένου γάλακτος). Ἐφ' ὅσον, ὅπως ἀναφέρθηκε, 1 κιλό ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη μπορεῖ νά ληφθεῖ ἀπό 10,75 κιλά ὑγροῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος, στήν ἀντίστοιχη τῶν 100 κιλῶν ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη ποσότητα ὑγροῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος χορηγεῖται ἐνίσχυση ἀπό 47,30 λμ (4,4 × 10,75). Συνεπῶς, ἡ ἐνίσχυση πού χορηγεῖται γιά 100 κιλά ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη εἶναι κατώτερη κατά 4,30 λμ ἐκείνης πού χορηγεῖται γιά 100 κιλά ξηρῆς οὐσίας, πού περιέχεται στό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα. Αὐτή ἡ τεχνητά δημιουργημένη διαφορά μεταξύ τοῦ κόστους τῶν ἐν λόγω προϊόντων μπορεῖ νά ἔχει ἀποφασιστική σημασία στήν ἐπιλογή τοῦ προμηθευτῆ, δεδομένου ὅτι καταλήγει σέ μία διαφορά 22 φιορινίων ἐπί τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ πού δαπανᾶται γιά τή διατροφή ἑνός ὑπό πάχυνση μόσχου, γεγονός τό ὁποῖο μπορεῖ νά εἶναι καθοριστικό γιά νά διαπιστωθεῖ ἄν ὁ ὑπό ἐκτροφή μόσχος ἐπιτρέπει τήν πραγματοποίηση κέρδους ἤ ἐπιφέρει ζημία. Πράγματι, ἔχει ἤδη ὁδηγήσει σέ αὐξημένη χρησιμοποίηση ὑγροῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ βάρος τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη. Ἀφοῦ αὐτή ἡ διαφορά οὐσιαστικά διατηρήθηκε ἀκόμα καί στόν κανονισμό 1361/79, ὁ ὁποῖος ἀντικατέστησε τόν κανονισμό 1049/78, οἱ παρασκευαστές σύνθετων τροφῶν φοβοῦνται εὔλογα ὅτι θά καταστεῖ μόνιμη.

Ὅσον ἀφορᾶ τό *πρῶτο ἐρώτημα,* ἡ Denkavit θεωρεῖ ὅτι ὁ ὅρος «ἀνάλογη σχέση», ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται στό ἄρθρο 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ 986/68, δέν ἀντιτάσσεται στόν ὅρο «ἰσοῦται», πού χρησιμοποιεῖται στό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο δ τοῦ ἴδιου κανονισμοῦ, διότι οἱ δύο αὐτοί ὅροι ἐκφράζουν μία μόνο καί τήν ἴδια ἀρχή.

Ἐφ' ὅσον τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα χρησιμοποιεῖται στήν παρασκευή σύνθετων τροφῶν (ξηρῶν), εἶναι δυνατόν νά καθοριστεῖ μέ ἀκρίβεια ἡ ποσότητα τῶν ξηρῶν οὐσιῶν πού περιέχονται σ' αὐτό τό γάλα καί, συνεπῶς, νά προβλεφθεῖ ὅτι ἡ ἐνίσχυση γιά τίς ξηρές οὐσίες πρέπει νά εἶναι ἴση μέ τήν ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πού ἔχει τόν ἴδιο προορισμό.

Τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα πού προορίζεται γιά τήν διατροφή μόσχων, ἀντίθετα, διατίθεται ὅπως εἶναι στό γεωργό, ὥστε ἡ ἐνίσχυση, ἡ ὁποία τοῦ χορηγεῖται κατά μονάδα βάρους, νά μήν μπορεῖ προφανῶς νά εἶναι ἴση μέ τήν ἐνίσχυση πού χορηγεῖται γιά κάθε μονάδα βάρους ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη. Προκειμένου ἡ ἐνίσχυση νά μή χορηγεῖται παρά γιά τήν περιεκτικότητα τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ ξηρές οὐσίες, χρησιμοποιήθηκε ἡ ἔννοια τῆς «ἀνάλογης σχέσεως», ἡ ὁποία ἐπιτρέπει νά ληφθεῖ ὑπόψη

ή μέση σύνθεση τοῦ ὑγροῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος πού παράγεται σ' ὁλόκληρη τήν κοινή ἀγορά.

Τόσο ἡ ἀπαίτηση γιά μιά «ἀνάλογη σχέση» ὅσο καί ὁ κανόνας τῆς «ἰσότητας» βασίζονται στήν ἴδια ἀρχή: ἡ ἐπίπτωση τῆς ἐνισχύσεως πρέπει νά εἶναι ταυτόσημη τόσο στή χρησιμοποίηση τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη ὅσο καί στή χρησιμοποίηση τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος, πού προορίζονται γιά διατροφή τῶν ζώων.

Ἡ ἀρχή αὐτή πηγάζει ἀπό τό ἄρθρο 2α παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ 986/68, τό ὁποῖο ἀπαριθμεῖ τά στοιχεῖα πού πρέπει νά ληφθοῦν ὑπόψη κατά τόν καθορισμό τῆς ἐνισχύσεως. Κανένα, ὅμως, ἀπό αὐτά τά στοιχεῖα δέ δικαιολογεῖ μιά διαφορά ὡς πρός τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐνισχύσεως ἀνάλογα μέ τό ἄν πρόκειται γιά τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα ἤ γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη.

Κατά συνέπεια, τό πρῶτο ἄρθρο τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1049/78 δέν ἔχει κύρος κατά τό μέρος πού ἡ Ἐπιτροπή υἱοθέτησε μιά σχέση πού δέν εἶναι ἡ «ἀνάλογη σχέση» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 986/68.

Τό *δεύτερο ἐρώτημα* δέν τίθεται παρά μόνο ἄν ἡ ἀπάντηση στό πρῶτο εἶναι ἀρνητική. Ἄν ὑποτεθεῖ ὅτι ἀνάλογη σχέση δέν εἶναι ἀπαραίτητα ἡ σχέση μεταξύ μιᾶς μονάδας βάρους ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη καί τῆς ποσότητας ὑγροῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος πού πρέπει νά ἀποξηρανθεῖ γιά τήν παραγωγή της, δέν ἔχει, ὡστόσο, ἀκόμα, διαπιστωθεῖ ὅτι μπορεῖ νά ἀνταποκρίνεται στή σχέση πού υἱοθέτησε ἡ Ἐπιτροπή.

Σύμφωνα μέ τή νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, ἡ γενική ἀρχή τῆς ἰσότητας, ἡ ὁποία ἐκφράζεται ἰδιαίτερα στήν ἀπαγόρευση διακρίσεως πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 40 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἀπαιτεῖ νά μήν ἀντιμετωπίζονται μέ διαφορετικό τρόπο καταστάσεις, οἱ ὁποῖες εἶναι δεκτικές συγκρίσεως, ἐκτός ἄν μιά διαφοροποίηση δικαιολογεῖται ἀντικειμενικά.

Παράβαση τῆς ἀρχῆς τῆς ἴσης μεταχειρίσεως διαπιστώθηκε ἀπό τό Δικαστήριο στίς λεγόμενες ὑποθέσεις τοῦ «quellmehl» (117/76 καί 16/77) καί τοῦ «gritz de maïs» (124/76 καί 20/77). Καθεμιά ἀπ' αὐτές τίς ὑποθέσεις ἀναφερόταν σέ ἐναλλάξιμα μέν, ἀλλά διακεκριμένα, ἀπό τήν ἄποψη ἐμπορικῆς τεχνολογίας, προϊόντα, γιά τά ὁποῖα ἡ διαφορά τῶν ἐνισχύσεων δέν ξεπερνοῦσε τή 1 λμ ἀνά 100 κιλά. Ἀκόμη περισσότερο πρέπει νά διαπιστωθεῖ μία παράβαση στήν προκειμένη περίπτωση, ὅπου τά ἐν λόγω δύο προϊόντα ὄχι μόνο εἶναι ἐναλλάξιμα ὡς πρός τό σκοπό τοῦ κύριου προορισμοῦ τους, πού εἶναι ἡ διατροφή τῶν μοσχαριῶν, ἀλλά καί δέν εἶναι στήν πραγματικότητα παρά δύο μορφές τοῦ ἴδιου προϊόντος, δηλαδή τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος πρίν καί μετά τήν ἀποξήρανση, καί ὅπου ἡ διαφορά τῶν ἐνισχύσεων ἀνέρχεται σέ 4,30 λμ ἀνά 100 κιλά. Ἡ μείωση τοῦ κόστους ἑνός ἀνταγωνιστικοῦ προϊόντος, μέσω ἐνισχύσεων πού ἐπιβαρύνουν τήν Κοινότητα, καταλήγει ἀναγκαῖα σέ στρέβλωση τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καί ἔχει πάρα πολύ σοβαρές συνέπειες.

Ἐπιπλέον, δέν μπορεῖ νά γίνει ἐπίκληση καμιᾶς ἀντικειμενικῆς δικαιολογίας πρός ὑποστήριξη τῆς διαφορᾶς μεταχειρίσεως καί τοῦ τεχνητοῦ πλεονεκτήματος πού χορηγεῖται στά γαλακτοκομεῖα.

Στήν κύρια δίκη, τό Produktschap ὑποστήριξε ὅτι ἡ μεγαλύτερη σχετικά ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα δικαιολογεῖται ἀπό τή φροντίδα τῆς Κοινότητας νά προωθήσει, πρός τό σκοπό σταθεροποιήσεως τῆς ἀγορᾶς τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων, τή χρησιμοποίηση στίς κοινοτικές ἀγροτικές ἐκμεταλλεύσεις τῆς μεγαλύτερης δυνατῆς ποσότητας ὑγροῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος γιά διατροφή ζώων, μέ στόχο νά περιορίσει τήν παραγωγή καί, κατά συνέπεια, τήν ἔκταση τῆς παρεμβάσεως στόν τομέα τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη.

Τό ἐπιχείρημα αὐτό μπορεῖ νά εἶναι βάσιμο ἐφ' ὅσον ἀναφέρεται στήν κατάσταση πού ἐπικρατοῦσε τό 1968, ὅταν ὑπῆρχε μία γενική ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καί τό ἀποκορυφωμένο γάλα, ἀδιακρίτως γιά κάθε εἶδους ζῶο. Ἀπό τότε, ὅμως, ἡ ἀγορά ἐξελίχθηκε πάρα πολύ καί ἡ χρησιμοποίηση γάλακτος στή διατροφή νέων ζώων ἐκτός ἀπό τούς μόσχους ὑπέστη ἕνα λυσσώδη ἀνταγωνισμό ἀπό μέρους τῶν φυτικῶν προϊόντων μέ βάση πρωτεΐνες. Σ' αὐτόν τόν τομέα, λοιπόν, καθορίστηκε μία πολύ μεγάλη ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα, ἡ ὁποία μπορεῖ πράγματι νά καταλήξει στό νά εὐνοήσει τή διάθεση αὐτοῦ τοῦ προϊόντος σέ σχέση μέ τά φυτικά προϊόντα καί κατά συνέπεια νά περιορίσει τήν παραγωγή ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη. Ἀλλά, στόν τομέα τῶν μόσχων, τό ἀποκορυφωμένο γάλα δέ βρισκόταν ποτέ σέ ἀνταγωνισμό μέ πηγές πρωτεϊνῶν ἄλλες ἐκτός ἀπό τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, ὥστε ἡ ἀνώτερη ἐνίσχυση, πού τοῦ χορηγεῖται, νά μπορεῖ νά ἐπιφέρει ἀκόμη μεγαλύτερη μείωση τῆς καταναλώσεως τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη, τό ὁποῖο πρέπει τότε, σάν τέτοιο, νά προσφερθεῖ γιά παρέμβαση.

Ἐπιπλέον, τό 1974 ὁ τροποποιητικός κανονισμός 666/74 εἰσήγαγε στόν κανονισμό 986/68 περισσότερο συγκεκριμένα κριτήρια γιά τόν καθορισμό τῶν ἐνισχύσεων στό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καί στό ἀποκορυφωμένο γάλα. Τά κριτήρια αὐτά δέν περιέχουν κανένα στοιχεῖο πού νά δικαιολογεῖ τήν ἀνισότητα τῶν ἐνισχύσεων, πού χορηγοῦνται στόν τομέα τῶν μόσχων.

Τό ἐπιχείρημα, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο ἡ διαφορά μεταχειρίσεως δικαιολογεῖται ἀπό τό γεγονός ὅτι μόνο τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη μπορεῖ νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο παρεμβάσεως, στερεῖται σημασίας, ἐφ' ὅσον ἕνα γαλακτοκομεῖο μπορεῖ νά μετατρέψει κατά βούληση τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη.

Ἡ διαφορά πού ὑπάρχει μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων δέν ἐπιφέρει τήν αὔξηση τῆς συνολικῆς κοινῆς καταναλώσεως τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος καί τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη, ἀλλά τή μείωση, κατά τρόπο περισσότερο ἀπό ἀνάλογο, τῆς καταναλώσεως τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη. Πράγματι, τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού ἐνσωματώνεται σέ μία σύνθετη τροφή, δέ λαμβάνεται ὑπόψη γιά τή χορήγηση ἐνισχύσεως παρά μόνον ἄν αὐτή ἡ σύνθετη τροφή περιέχει σκόνη ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ ποσοστό πάνω ἀπό 60 % τοῦ βάρους της. Ἀντίθετα, τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα λαμβάνεται πάντοτε ὑπόψη, ὅταν χρησιμοποιεῖται γιά διατροφή τῶν ζώων, ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ποσότητά του. Κατά συνέπεια, τό γεγονός ὅτι εὐνοεῖται σχετικά ἡ χρησιμοποίηση τοῦ ὑγροῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος μπορεῖ νά καταλήξει στή μείωση τῆς συνολικῆς κοινῆς καταναλώσεως τοῦ ἀποκορυφωμένου καί τοῦ ἀποκορυφωμένου σέ σκόνη γάλακτος.

Εἶναι δυνατό νά βεβαιωθεῖ, τελικά, ὅτι ἡ σχετικά μεγαλύτερη ἐνίσχυση γιά τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα, ἀφ' ἑνός εὐνοεῖ κατά τρόπο τεχνητό τά γαλακτοκομεῖα (καί τούς συνδεδεμένους μ' αὐτά παρασκευαστές σύνθετων τροφῶν) σέ βάρος τῶν μεμονωμένων παρασκευαστῶν σύνθετων τροφῶν καί ἀφ' ἑτέρου δέν ἐπιτυγχάνει νά αὐξήσει τή συνολική κοινή κατανάλωση τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος καί τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη.

Ἀπό τίς σκέψεις αὐτές, ἕπεται ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δέν μπορεῖ νά καθορίσει μιά συγκριτικά μεγαλύτερη ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί, συνεπῶς, τό πρῶτο ἄρθρο τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1049/78 στερεῖται κύρους.

Τό *τρίτο ἐρώτημα* δέν τίθεται παρά μόνο σέ περίπτωση ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως στά δύο προηγούμενα ἐρωτήματα.

Κατά τή Denkavit, ἀκόμα καί ἄν ὑποτεθεῖ ὅτι ἦταν δικαιολογημένη ἡ καθιέρωση μιᾶς συγκριτικά μεγαλύτερης ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα, ἡ Ἐπιτροπή παρέβη τό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο α in fine τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 986/68, γιατί δέν καθόρισε ταυτόχρονα τήν ἀνώτατη τιμή

στήν ὁποία μποροῦσαν τά γαλακτοκομεῖα νά διαθέτουν τό ἀποκορυφωμένο γάλα.

Ἀπό τό 1968 πού θεσπίστηκε, ὁ κανονισμός (ΕΟΚ) 986/68 τοῦ Συμβουλίου προέβλεψε στό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο α ὅτι:

«1. Χορηγοῦνται ἐνισχύσεις γιά:

α) τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού παράγεται καί ὑφίσταται ἐπεξεργασία σέ γαλακτοκομεῖο, διαφοροποιούμενο σέ σχέση μέ ἄλλο ἀποκορυφωμένο γάλα βάσει τρόπων πού πρέπει νά ὁρισθοῦν καί πωλούμενο σέ ἐκμεταλλεύσεις στίς ὁποῖες χρησιμοποιεῖται γιά τή διατροφή τῶν ζώων σέ τιμή πού δέν ὑπερβαίνει μιά ἀνώτατη τιμή ἡ ὁποία ἐνδεχομένως θά καθορισθεῖ· . . .»

Ἡ διάταξη αὐτή βασίζεται στή δεύτερη αἰτιολογική σκέψη τοῦ ἀνωτέρω κανονισμοῦ, ἡ ὁποία εἶναι διατυπωμένη ὡς ἑξῆς:

«ἔχοντας ὑπόψη ὅτι ἐνδείκνυται ἡ πρός τό γαλακτοκομεῖο καταβολή τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα νά ἐξαρτᾶται κατά περίπτωση ἀπό τήν προϋπόθεση ὅτι τοῦτο δέ θά εἰσπράξει, γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού ἔχει ὑποστεῖ ἐπεξεργασία, τιμή ἀνώτερη ἀπό μιά ἐνδεχόμενη ἀνώτατη τιμή· . . .»

Ὅπως προκύπτει σαφῶς ἀπ' αὐτή τήν αἰτιολογική σκέψη, τό ἀνωτέρω ἄρθρο 2 δέν παρέχει στήν Ἐπιτροπή διακριτική ἐξουσία νά καθορίζει ἤ νά μήν καθορίζει ἀνώτατη τιμή γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού ἐπιχορηγεῖται ἀλλά ἐπιβάλλει στό ὄργανο αὐτό ὑποχρέωση νά ἐξαρτήσει, κατά περίπτωση, ἀπό μία ἀνώτατη τιμή πωλήσεως, τή χορήγηση ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα στά γαλακτοκομεῖα.

Τό ἐνδεχόμενο, πού δικαιολογεῖ τόν καθορισμό μιᾶς ἀνώτατης τιμῆς, ἡ ὁποία προβλέπεται ἀπό τό ἄρθρο 2 πρώτη παράγραφος στοιχεῖο α τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 986/68, συνίσταται στήν ὕπαρξη μιᾶς μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα, δεδομένου ὅτι σέ παρόμοια περίπτωση πρέπει νά δοθεῖ ἡ ἐγγύηση ὅτι ἡ ἀνώτερη ἐνίσχυση θά φθάσει κι αὐτή στόν τελικό της προορισμό, δηλαδή στόν κτηνοτρόφο.

Τό 1968, λοιπόν, ὑπῆρξε μιά τέτοια διαφορά μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων. Ἀφοῦ ἡ διαφορά αὐτή καταργήθηκε τό 1972, ἡ Ἐπιτροπή κατάργησε μέ τόν κανονισμό της 675/72 τήν ἀνώτατη τιμή πού εἶχε καθοριστεῖ μέ τόν κανονισμό 1105/68.

Ἀπό τή γαλακτοκομική περίοδο 1972/1973 ἡ Ἐπιτροπή ἔκρινε πράγματι ὅτι τό σχετικά παρεμφερές ὕψος τῶν ἐνισχύσεων καθιστοῦσε περιττό τόν καθορισμό μιᾶς ἀνώτατης τιμῆς. Μία διαφορά μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων καθιερώθηκε ἐκ νέου ἀπό τήν 1η Μαΐου 1976. Τότε ἡ Ἐπιτροπή ἔπρεπε νά καθορίσει ἐκ νέου μία ἀνώτατη τιμή, πράγμα τό ὁποῖο δέν ἔκανε οὔτε τότε οὔτε ἀργότερα. Καθορίζοντας ἀπό τό 1976 σχετικά μεγαλύτερη ἐνίσχυση γιά τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα χωρίς νά καθορίσει ταυτόχρονα μιά ἀνώτατη τιμή γι' αὐτό, ἡ Ἐπιτροπή παρέβη τό ἀνωτέρω ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο α τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου.

Τό *τέταρτο ἐρώτημα* ἀποβλέπει στή διαπίστωση τοῦ ἄν ἡ σχέση, πού υἱοθετήθηκε μέ τόν κανονισμό 1049/78, μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πρέπει ἤ ὄχι νά θεωρηθεῖ ὡς δεόντως αἰτιολογημένη.

Ἡ σχετικά ἀνώτερη ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καθιερώθηκε μέ τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 935/76 τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ ὁποῖος δέν ἀναφέρει κανένα λόγο πού νά δικαιολογεῖ τήν τροποποίηση τῆς σχέσεως πού προϋπῆρχε μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα πού προορίζονται γιά διατροφή τῶν ζώων, διατηρήθηκε δέ, στή συνέχεια, μέ

τούς κανονισμούς (ΕΟΚ) 784/76, 977/77, 1049/78, 1361/79, οἱ ὁποῖοι ἐπίσης δέν ἀναφέρουν τό λόγο πού δικαιολογεῖ τή σχέση πού υἱοθετήθηκε.

Εἶναι ἀλήθεια, βέβαια, ὅτι οἱ αἰτιολογικές σκέψεις ἑνός κανονισμοῦ δέν πρέπει νά εἶναι ἐξαντλητικές καί πολύ λεπτομερειακές ἀλλά πρέπει τουλάχιστον νά ἐξηγοῦν τήν οὐσία τῶν διατάξεων πού θεσπίζονται γιά νά ἐπιτραπεῖ στούς ἐνδιαφερόμενους νά ὑπερασπίσουν τά δικαιώματά τους καί στό Δικαστήριο νά ἀσκεῖ τόν ἔλεγχό του.

Αὐτό σημαίνει:

— ὅτι πρέπει νά ἀναφέρονται οἱ λόγοι πού ἦταν καθοριστικοί γιά τή λήψη μιᾶς ἀποφάσεως·

— ὅτι ὅταν πρόκειται εἰδικότερα γιά ἄσκηση διακριτικῆς ἐξουσίας, ἡ σαφήνεια αὐτή πρέπει νά ἀνταποκρίνεται σέ αὐστηρές ἀπαιτήσεις.

Οἱ ἐν λόγω, ὅμως, κανονισμοί τῆς Ἐπιτροπῆς, ἰδίως ὁ κανονισμός 1049/78, δέν ἀναφέρουν καθόλου γιατί θεσπίστηκε μιά συμπληρωματική ἐνίσχυση γιά τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα, ἐνῶ οἱ ἐνισχύσεις ἦταν ταυτόσημες γιά πολλά χρόνια.

Ἡ παντελής ἔλλειψη αἰτιολογίας ἐπιφέρει τό ἄκυρο τοῦ κανονισμοῦ 1049/78, λόγω παραβάσεως τοῦ ἄρθρου 190 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Φαίνεται ὅτι τό Δικαστήριο πρέπει, ἀφοῦ κρίνει τήν προσβαλλόμενη ἀπόφαση ὡς ἀσυμβίβαστη πρός τούς ἐφαρμοστέους κανόνες καί ἀνώτερες ἀρχές, νά προσθέσει ὅτι ἡ Ἐπιτροπή πρέπει νά λάβει τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά νά ἐξαλείψει αὐτό τό ἀσυμβίβαστο.

Ἡ *Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων* κρίνει ὅτι δέν ὑπάρχει κανένας λόγος νά ἐξαχθεῖ τό συμπέρασμα ὅτι ὁ κανονισμός 1049/78 στερεῖται κύρους.

Ὅσον ἀφορᾶ τό *πρῶτο ἐρώτημα*, πρέπει νά παρατηρηθεῖ ὅτι ἂν τό Συμβούλιο εἶχε θελήσει μία «μαθηματική σχέση» μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα, ὅπως ἐκείνη πού προτείνει ἡ Denkavit, θά τοῦ ἀρκοῦσε νά θεσπίσει, μιά γιά πάντα, ἕνα σταθερό συντελεστή γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ τελευταίου.

Στήν πραγματικότητα, τό ἄρθρο 2α τοῦ κανονισμοῦ 986/68 περιέχει στίς παραγράφους 1 καί 4 μιά ἀρκετά μεγάλη ποικιλία στοιχείων, πού ἀφοροῦν πότε τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καί πότε τό ἀποκορυφωμένο γάλα, βάσει τῶν ὁποίων ἡ Ἐπιτροπή πρέπει νά ἀποφασίσει στό πλαίσιο μιᾶς ὁρισμένης διακριτικῆς ἐξουσίας πού διαθέτει. Ἡ ἔκφραση λοιπόν «ἀνάλογη σχέση» δέν πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ κατά τήν ἔννοια σχέσεως ἰσότητας, ἡ δέ Ἐπιτροπή εἶναι ἐλεύθερη νά χορηγήσει μιά σχετικά μεγαλύτερη ἐνίσχυση σέ ἕνα προϊόν παρά σ' ἕνα ἄλλο.

Ἡ διατύπωση τοῦ ἄρθρου 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο δ τοῦ κανονισμοῦ 986/68 ὄχι μόνο δέν ἀναιρεῖ αὐτό τό συμπέρασμα ἀλλά ἀντίθετα τό ἐπιβεβαιώνει. Ἡ διάταξη αὐτή προβλέπει ὅτι πρέπει νά χορηγεῖται ἡ ἴδια ἐνίσχυση, τόσο γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πού παράγεται στά γαλακτοκομεῖα καί χρησιμοποιεῖται στήν παρασκευή σύνθετων τροφῶν ὅσο καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού παράγεται κατά τόν ἴδιο τρόπο καί πού χρησιμοποιεῖται γιά τούς ἴδιους σκοπούς, ἀφοῦ ἀναμειχθεῖ ἀργότερα ὑπό τή μορφή σκόνης σέ σύνθετες τροφές.

Ἡ ὑποχρέωση, λοιπόν, καταβολῆς μιᾶς ἐνισχύσεως σχετικά ἴσης προβλέπεται γιά δύο προϊόντα τελικά ταυτόσημα, πού βρίσκονται στήν ἴδια κατάσταση καί τά ὁποῖα, συνεπῶς, δέν μποροῦν νά τύχουν διαφορετικῆς μεταχειρίσεως. Ἡ ὑποχρέωση αὐτή δέν προβλέπεται εἰδικά γιά τά ἄλλα προϊόντα πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 γιά τά ὁποῖα, συνεπῶς, ἐξακολουθεῖ νά ἰσχύει ὁ γενικός κανόνας τοῦ ἄρθρου 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2,

σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο, τό ὕψος τῶν ἐνισχύσεων πρέπει νά καθορίζεται μόνο μέ ἀνάλογη σχέση καί ὄχι βάσει μιᾶς σχετικῆς ἰσότητας.

Οὔτε ὁ κανονισμός 1049/78 εἶναι ἀσυμβίβαστος μέ τήν ἀπαγόρευση διακρίσεως πού μνημονεύεται στό ἄρθρο 40 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Ὅσον ἀφορᾶ τόν ἰσχυρισμό περί διακρίσεως μεταξύ παραγωγῶν, πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι οἱ παρασκευαστές ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη χρησιμοποιοῦν γιά τήν παρασκευή τῶν προϊόντων τους εἰδικές καί δαπανηρές ἐγκαταστάσεις. Βρίσκονται λοιπόν σέ μία κατάσταση ἀντικειμενικά τόσο διαφορετική ἀπό ἐκείνη στήν ὁποία βρίσκονται τά ἐργοστάσια, τά ὁποῖα παράγουν ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα, ὥστε νά φαίνεται δικαιολογημένη μία διαφορά μεταχειρίσεως ἀπό τόν κοινοτικό νομοθέτη.

Ὡς πρός τή δυνατότητα συγκρίσεως τῶν προϊόντων, ἀπό τή νομολογία τοῦ Δικαστηρίου προκύπτει ὅτι δύο προϊόντα πρέπει νά τύχουν τῆς ἴδιας μεταχειρίσεως ἄν μπορεῖ νά ὑποκαταστήσουν τό ἕνα τό ἄλλο, ἡ δέ ἐπιλογή μεταξύ τοῦ ἑνός ἤ τοῦ ἄλλου ἐξαρτᾶται βασικά ἀπό τή δαπάνη προμήθειας. Λόγω τῶν πλεονεκτημάτων ὅμως στό θέμα τῆς ἀποθηκεύσεως, τῆς διατηρήσεως καί τῆς ποσοτικῆς συνθέσεως πού παρουσιάζει τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη ἐν σχέσει μέ τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα, εἶναι ἀδύνατο νά βεβαιωθεῖ ὅτι ἡ χρησιμοποίηση τοῦ ἑνός ἤ τοῦ ἄλλου ἀπό τά ἐν λόγω δύο προϊόντα ἐξαρτᾶται βασικά ἀπό τό κόστος προμήθειας.

Συνεπῶς τά ἐπιχειρήματα τῆς Denkavit δέν εὐσταθοῦν. Καθ' ὅσον πρόκειται γιά σύγκριση γαλακτοκομείων ἀφ' ἑνός καί παρασκευαστῶν σύνθετων τροφῶν ἀφ' ἑτέρου, ἀναφέρεται σέ διαφορετικούς παραγωγούς πού δέν μποροῦν νά συγκριθοῦν μεταξύ τους, καθώς καί στήν παρασκευή προϊόντων, τά ὁποῖα δέν εἶναι δεκτικά συγκρίσεως.

Ὅσον ἀφορᾶ *τό δεύτερο ἐρώτημα,* πρέπει νά παρατηρηθεῖ ὅτι ἡ Ἐπιτροπή, κατά τήν ἄσκηση τῆς διακριτικῆς ἐξουσίας πού διαθέτει, βάσει τοῦ ἄρθρου 2α παράγραφος 3 δεύτερο ἐδάφιο, ἔχει τή δυνατότητα νά λάβει ὑπόψη ἕνα μεγάλο ἀριθμό στοιχείων πού ἀναφέρονται στή γεωργική πολιτική.

Γιά τόν καθορισμό μιᾶς συγκριτικά μικρότερης ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη ἀπό τήν ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα, ἡ Ἐπιτροπή ἔλαβε ὑπόψη της διάφορους λόγους. Κατά πρῶτο, ἔκρινε ὅτι ἔπρεπε νά εὐνοήσει κάπως ἕνα προϊόν τοῦ ὁποίου ἡ παρασκευή δέν εἶναι, ἀντίθετα μέ ὅ,τι ἰσχύει γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, ἰδιαίτερα ἀκριβή σέ ἐνέργεια, καί τοῦ ὁποίου ἡ χρησιμοποίηση ὑπέστη τά τελευταῖα χρόνια μιά κάποια πτώση λόγω τῆς προτιμήσεως τῶν ἀγροτῶν στό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη. Κατά δεύτερο, δέν ἔκρινε ἀναγκαῖο νά δώσει ἐξίσου τή βεβαιότητα καί τό πλεονέκτημα μιᾶς τιμῆς συγκριτικά μεγαλύτερης στούς παραγωγούς ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἤδη τή δυνατότητα νά προσφέρουν τό προϊόν τους στήν παρέμβαση.

Οἱ παράγοντες αὐτοί δικαιολογοῦν κατά τρόπο ἱκανοποιητικό τή χορήγηση ἐλαφρῶς μεγαλύτερης ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα ἀπό τήν ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη.

Σχετικά *μέ τό τρίτο ἐρώτημα,* προκύπτει σαφῶς ἀπό τή διατύπωση τοῦ ἄρθρου 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο α ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δέν ἔχει τήν ὑποχρέωση νά καθορίζει μία ἀνώτατη τιμή, στήν ὁποία τά γαλακτοκομεῖα ἔχουν τήν ὑποχρέωση νά πωλοῦν τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη στίς ἐπιχειρήσεις ὅπου χρησιμοποιεῖται γιά κτηνοτροφή, ἀλλά ἔχει τήν εὐχέρεια νά τό κάνει. Κανονισμός ὁ ὁποῖος δέν καθορίζει μιά τέτοια ἀνώτατη τιμή δέν μπορεῖ, λοιπόν, γι' αὐτό τό λόγο, νά θεωρηθεῖ στερημένος κύρους.

Ὅσον ἀφορᾶ *τό τέταρτο ἐρώτημα* ἡ Ἐπιτροπή κρίνει ὅτι ἔχει δεόντως ἱκανοποιήσει τήν ὑποχρέωση αἰτιολογήσεως, ἐφ' ὅσον ἀναφέρει στόν κανονισμό της τά στοιχεῖα τοῦ ἄρθρου 2α τοῦ κανονισμοῦ 986/68,

καθώς καί τήν κατάσταση τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη. Αὐτή ἡ ἀρκετά σύντομη αἰτιολογία εἶναι σύμφωνη μέ τή νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, κατά τήν ὁποία ἡ αἰτιολογία ἑνός κανονισμοῦ «μπορεῖ νά περιορίζεται στήν περιγραφή ἀφ' ἑνός τῆς συνολικῆς καταστάσεως πού ὁδηγεῖ στή θέσπισή του καί ἀφ' ἑτέρου τῶν γενικῶν στόχων πού προτίθεται νά ἐπιτύχει».

Στηριζόμενη στά ἀνωτέρω, ἡ Ἐπιτροπή προτείνει νά δοθεῖ ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση στά ἐρωτήματα πού ἔθεσε τό College van Beroep:

«Ἡ ἐξέταση τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 986/68 τοῦ Συμβουλίου τῆς 15ης Ἰουλίου 1968, ὁ ὁποῖος θέσπισε τούς γενικούς κανόνες σχετικά μέ τή χορήγηση ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πού προορίζονται γιά διατροφή τῶν ζώων, δέν ἐμφανίζει κανένα στοιχεῖο πού μπορεῖ νά ὁδηγήσει στή διαπίστωση ὅτι ὁ κανονισμός 1049/78 στερεῖται κύρους.»

III — Προφορική διαδικασία

Ἡ Denkavit, οἱ παρεμβαίνοντες στήν κύρια δίκη πρός ὑποστήριξή της διάδικοι, καθώς καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ἀνέπτυξαν προφορικῶς τίς παρατηρήσεις τους κατά τή συνεδρίαση τῆς 23ης Σεπτεμβρίου 1980.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τή συνεδρίαση τῆς 21ης Ὀκτωβρίου 1980.

Σκεπτικό

1 Μέ ἀπόφαση τῆς 22ας Ἰανουαρίου 1980, ἡ ὁποία περιῆλθε στό Δικαστήριο στίς 28 Ἰανουαρίου 1980, τό College van Beroep voor het Bedrijfsleven ἔθεσε στό Δικαστήριο, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 117 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ὁρισμένα ἐρωτήματα ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου τῆς 15ης Ἰουλίου 1968, ὁ ὁποῖος θέσπισε τούς γενικούς κανόνες σχετικά μέ τή χορήγηση ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πού προορίζονται γιά διατροφή τῶν ζώων (JO L 169, σ. 4, ΕΕ εἰδ. ἔκδ. ἀριθ. N 169, τόμ. 03/003, σ. 120), καθώς καί ὡς πρός τήν ἰσχύ τοῦ κανονισμοῦ 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 19ης Μαΐου 1978, ὁ ὁποῖος καθόρισε, γιά τή γαλακτοκομική περίοδο 1978/1979, τήν ἐνίσχυση πού χορηγεῖται στό ἀποκορυφωμένο γάλα καί στό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού προορίζονται γιά διατροφή τῶν ζώων (JO L 134, σ. 26, ΕΕ εἰδ. ἔκδ. ἀριθ. N 134, τόμ. 03/121, σ. 63).

2 Τά ἐρωτήματα αὐτά ἀνέκυψαν στό πλαίσιο διαφορᾶς μεταξύ ἑνός παρασκευαστοῦ σύνθετων ζωοτροφῶν καί τοῦ Produktschap voor Zuivel, ὁ ὁποῖος εἶναι στήν Ὁλλανδία ὁ ἐθνικός ὀργανισμός παρεμβάσεως πού εἶναι ἐπιφορτισμένος νά θέτει σέ ἐφαρμογή τό κοινοτικό καθεστώς ἐνισχύσεων στό γάλα. Ἡ διαφορά ἀναφέρεται στό ὕψος τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πού χορηγήθηκε στόν ἐν λόγω παρασκευαστή ἀπό τόν ὀργανισμό, γιά τίς ποσότητες αὐτοῦ τοῦ προϊόντος πού χρησιμοποίησε μεταξύ τῆς 1ης καί τῆς 15ης Δεκεμβρίου 1978.

3 Οἱ ἐθνικές διατάξεις πού ἐφήρμοσε στήν προκειμένη περίπτωση ὁ Produktschap voor Zuivel στηρίζονται στόν κανονισμό 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 19ης Μαΐου 1978, ὁ ὁποῖος καθόρισε τήν ἐνίσχυση πού χορηγεῖται γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού προορίζονται γιά διατροφή τῶν ζώων.

Τό πρῶτο ἄρθρο τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ καθόρισε τό ὕψος τῆς ἐνισχύσεως πού ἔπρεπε νά ἰσχύει ἀπό τίς 22 Μαΐου 1978 σέ 43 λμ/100 κιλά γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καί σέ 4,40 λμ/100 κιλά γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα. Ἡ ἐξουσία καθορισμοῦ τῶν ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη ἀνατέθηκε, πράγματι, στήν Ἐπιτροπή μέ τόν κανονισμό 666/74 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 28ης Μαρτίου 1974 (JO L 85, σ. 58, ΕΕ εἰδ. ἔκδ. ἀριθ. N 85, τόμ. 33/015, σ. 157), ὁ ὁποῖος ἐπεξέτεινε στόν τομέα καθορισμοῦ αὐτῶν τῶν ἐνισχύσεων τή λεγόμενη διαδικασία τῆς «ἐπιτροπῆς διαχειρίσεως», πού προβλέπεται στό ἄρθρο 30 τοῦ κανονισμοῦ 804/68 τοῦ Συμβουλίου τῆς 27ης Ἰουνίου 1968 περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ γάλακτος καί τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων (JO L 148, σ. 13, ΕΕ εἰδ. ἔκδ. ἀριθ. N 148, τόμ. 03/003, σ. 82).

4 Ὁ ἐν λόγω παρασκευαστής ἄσκησε προσφυγή κατά τῆς ἀποφάσεως τοῦ Produktschap voor Zuivel, ἡ ὁποία τοῦ χορηγοῦσε τήν προαναφερόμενη ἐνίσχυση, ἰδίως γιά τό λόγο ὅτι ἡ ἀπόφαση αὐτή στηριζόταν σέ κανονισμό ὁ ὁποῖος, ἐπειδή προβλέπει γιά τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα ἐνίσχυση ἀνώτερη ἀπό ἐκείνη πού προβλέπεται γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, παραβαίνει τόν κανονισμό 986/68 τοῦ Συμβουλίου, στερεῖται αἰτιολογίας καί περιέχει διάκριση ἀντίθετη πρός τή συνθήκη.

5 Γιά νά ἐπιλύσει τό πρόβλημα αὐτό σχετικά μέ τό κύρος τοῦ κανονισμοῦ 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς, τό ἐθνικό δικαιοδοτικό ὄργανο, τό ὁποῖο ἐπιλήφθηκε τῆς προσφυγῆς, ἔθεσε, μέ τήν παρούσα παραπομπή, στό Δικαστήριο ἐρωτήματα σχετικά μέ τήν ἑρμηνεία τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου.

Ἐπί τοῦ πρώτου ἐρωτήματος

6 Μέ τό πρῶτο του ἐρώτημα, τό ἐθνικό δικαιοδοτικό ὄργανο ἐρωτᾶ τό Δικαστήριο ἄν οἱ ὅροι «ἀνάλογη σχέση», πού περιλαμβάνονται στό ἄρθρο 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου, συνεπάγονται ὅτι ἡ ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί ἡ ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πρέπει νά καθορίζονται, σέ ὅλες τίς περιπτώσεις, σύμφωνα μέ τό κριτήριο πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο δ τοῦ ἴδιου κανονισμοῦ, πού βασίζεται στήν τήρηση τῆς σχέσεως μεταξύ ἑνός κιλοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη καί τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κιλῶν ἀποκορυφωμένου γάλακτος πού ἀπαιτοῦνται γιά τήν παραγωγή τῆς ἀνωτέρω ποσότητας ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη: σχέση πού τοποθετεῖται περίπου στά 10,75 κιλά ἀποκορυφωμένου γάλακτος γιά κάθε κιλό ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ

σκόνη. Θέτοντας αὐτό τό ἐρώτημα, τό ἐθνικό δικαιοδοτικό ὄργανο ἀποβλέπει στό νά προσδιορίσει ἄν ὁ κανονισμός 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς, ἔχοντας καθορίσει γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα μιά ἐνίσχυση ἡ ὁποία δέ σέβεται τό προαναφερόμενο κριτήριο ἀλλά ἀντιστοιχεῖ στή σχέση 9,77 κιλῶν ἀποκορυφωμένου γάλακτος γιά κάθε κιλό ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη καί παρέχει ὡς ἐκ τούτου στό ἀποκορυφωμένο γάλα ἕνα πλεονέκτημα σέ σχέση μέ τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, δέν ἐκτιμᾶ ὀρθῶς τίς διατάξεις τῶν ἄρθρων 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο δ καί 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου.

7 Τό πρόβλημα πού καλεῖται ἔτσι τό Δικαστήριο νά ἐπιλύσει εἶναι στήν πραγματικότητα ἡ διαπίστωση τοῦ ἄν ἡ «ἀνάλογη σχέση» πού προβλέπεται ἀπό τό ἄρθρο 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ 986/68 μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, δέν εἶναι ἄλλη ἀπό τή σταθερή σχέση πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο δ τοῦ ἴδιου κανονισμοῦ.

8 Αὐτό τό τελευταῖο ἄρθρο προβλέπει στήν παράγραφο 1 ὅτι:

«1. Χορηγοῦνται ἐνισχύσεις γιά:

α) τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού παράγεται καί ὑφίσταται ἐπεξεργασία σέ γαλακτοκομεῖο, διαφοροποιούμενο σέ σχέση μέ ἄλλο ἀποκορυφωμένο γάλα βάσει τρόπων πού πρέπει νά ὁρισθοῦν καί πωλούμενο σέ ἐκμεταλλεύσεις στίς ὁποῖες χρησιμοποιεῖται γιά τή διατροφή τῶν ζώων σέ τιμή πού δέν ὑπερβαίνει μία ἀνώτατη τιμή ἡ ὁποία ἐνδεχομένως θά καθορισθεῖ·

β) τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού ἔχει χρησιμοποιηθεῖ γιά τή διατροφή τῶν ζώων στίς ἐκμεταλλεύσεις στίς ὁποῖες ἔχει παραχθεῖ·

γ) τό ἀποκορυφωμένο γάλα εἰς κόνιν πού ἔχει μετουσιωθεῖ βάσει μεθόδων πού πρέπει νά ὁρισθοῦν·

δ) τό ἀποκορυφωμένο γάλα εἰς κόνιν καί τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού ἔχουν παραχθεῖ καί ἔχουν ἐπεξεργασθεῖ (ὑποστεῖ ἐπεξεργασία) σέ γαλακτοκομεῖο, τά ὁποῖα χρησιμοποιήθηκαν γιά τήν παρασκευή συνθέτων τροφῶν. Ἡ ἐνίσχυση γιά μία ὁρισμένη ποσότητα ἀποκορυφωμένου γάλακτος πού χρησιμοποιήθηκε γιά τήν παρασκευή συνθέτων τροφῶν ἰσοῦται μέ τήν ἐνίσχυση πού θά ἐχορηγεῖτο γιά τήν ποσότητα τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος εἰς κόνιν, ἡ ὁποία δύναται νά ληφθεῖ ἀπό τήν ἀνωτέρω ποσότητα ἀποκορυφωμένου γάλακτος.»

9 Ἡ διάταξη αὐτή διακρίνει δύο κατηγορίες ἀποκορυφωμένου γάλακτος: ἀφ' ἑνός τό γάλα πού ἀναφέρεται στά στοιχεῖα α, β καί γ, τό ὁποῖο χρησιμοποιεῖται ἀπευ-

θείας «στή διατροφή τῶν ζώων» καί ἀφ' ἑτέρου τά εἰδικά προϊόντα πού ἀναφέρονται στό στοιχεῖο δ, δηλαδή τό γάλα πού χρησιμοποιεῖται «στήν παρασκευή σύνθετων τροφῶν».

10 Ἡ ἀρχή σύμφωνα μέ τήν ὁποία οἱ ἐνισχύσεις γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πρέπει νά καθορίζονται κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε νά τηρεῖται ἡ σχέση μεταξύ μιᾶς καθορισμένης ποσότητας ἀποκορυφωμένου γάλακτος καί τῆς ποσότητας ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη πού μπορεῖ νά ληφθεῖ ἀπό αὐτή, δέ διατυπώνεται στό ἄρθρο 2 παράγραφος 1, παρά στό πλαίσιο τῶν διατάξεων τοῦ στοιχείου δ. Ἡ διατύπωση αὐτή δείχνει καθαρά ὅτι ἡ ἐν λόγω ἀρχή δέν ἐκτείνεται σέ ὅλες τίς κατηγορίες ἀποκορυφωμένου γάλακτος, ἀλλά ἰσχύει μόνο γιά τά προϊόντα πού ρητῶς ἀναφέρονται στό στοιχεῖο δ, δηλαδή γιά τό γάλα «πού ἔχει παραχθεῖ καί ἔχει ὑποστεῖ ἐπεξεργασία σέ γαλακτοκομεῖο», χρησιμοποιήθηκε δέ στήν «παρασκευή σύνθετων ζωοτροφῶν». Εἶναι πράγματι ἀναμφισβήτητο ὅτι τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη μπορεῖ, σ' αὐτό τό στάδιο χρησιμοποιήσεως, νά θεωρηθοῦν ὡς δεκτικά συγκρίσεως προϊόντα.

11 Μόνο, λοιπόν, σέ σχέση μέ τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού ἔχει παραχθεῖ καί ἔχει ὑποστεῖ ἐπεξεργασία στά γαλακτοκομεῖα, ἔχει δέ χρησιμοποιηθεῖ γιά τήν παρασκευή σύνθετων τροφῶν, ὁ παραγωγός ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη, πού ἔχει τόν ἴδιο προορισμό, μπορεῖ, δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο δ τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ, νά ἀπαιτήσει, ὅπως οἱ ἐνισχύσεις γιά τό ἕνα καί γιά τό ἄλλο προϊόν θεσπιστοῦν σύμφωνα μέ τήν καθορισμένη σχέση πού ἀναφέρεται σ' αὐτές τίς διατάξεις.

12 Τά κριτήρια, λοιπόν, πού πρέπει νά ληφθοῦν ὑπόψη γιά τόν καθορισμό τοῦ ὕψους τῶν ἐνισχύσεων γιά τά προϊόντα πού ἀναφέρονται στά στοιχεῖα α, 6 καί γ τοῦ ἄρθρου 2 παράγραφος 1, δέν μπορεῖ νά ἐξαχθοῦν ἀπό τό στοιχεῖο δ τοῦ ἴδιου ἄρθρου. Παρέχονται ἀπό τό ἄρθρο 2α τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου, ὅπως συμπληρώθηκε ἀπό τόν κανονισμό 666/74 τοῦ Συμβουλίου, τό ὁποῖο προβλέπει, ὅσον ἀφορᾶ τόν καθορισμό τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα, καθιέρωση «ἀνάλογης σχέσεως» μεταξύ αὐτῆς τῆς ἐνισχύσεως καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη.

13 Τό προαναφερόμενο ἄρθρο 2α ἀπαριθμεῖ, στήν πρώτη του παράγραφο, τά στοιχεῖα πού πρέπει νά ληφθοῦν ὑπόψη γιά τόν προσδιορισμό μιᾶς τέτοιας σχέσεως. Ἀπό τήν ἀπαρίθμηση αὐτή προκύπτει ὅτι ὁ προσδιορισμός μιᾶς «ἀνάλογης σχέσεως» μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων γιά τά ἐν λόγω προϊόντα ἐξαρτᾶται ἀπό μία περίπλοκη ἐκτίμηση, ἡ ὁποία ἀναφέρεται ταυτόχρονα στήν κατάσταση τῆς ἀγορᾶς, στήν ἐξέλιξη τῶν τιμῶν, στήν κατάσταση ἐφοδιασμοῦ σέ ἀποκορυφωμένο γάλα καί ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, καθώς καί στή χρησιμοποίηση αὐτῶν τῶν προϊόντων γιά διατροφή τῶν ζώων.

14 Ἡ ἐκτίμηση αὐτή ἀποκλείει τήν ἐφαρμογή τοῦ κριτηρίου πού μνημονεύεται στό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο δ τοῦ ἀνωτέρω κανονισμοῦ, τό ὁποῖο στηρίζεται στήν τήρηση μιᾶς καθορισμένης σχέσεως μεταξύ τῶν ἐν λόγω ἐνισχύσεων. Συνεπάγεται ἀντίθετα ὅτι οἱ κοινοτικές ἀρχές διαθέτουν σ' αὐτό τόν τομέα περιθώριο ἐκτιμήσεως πού τούς ἐπιτρέπει νά προσδιορίζουν τή σχέση μεταξύ ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη σέ συνάρτηση μέ ὅλα τά δεδομένα τῆς ἀγορᾶς, πού ἀπαριθμοῦνται στήν παράγραφο 1 τοῦ ἄρθρου 2α, καί νά προσαρμόσουν αὐτή τή σχέση στίς ἀπαιτήσεις τῆς κοινῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγορῶν στήν ὁποία ὑπόκεινται τά ἐν λόγω προϊόντα.

15 Ὁ κανονισμός 1049/78 ἀναφέρεται ἀκριβῶς σέ μία τέτοια ρύθμιση. Στήν πρώτη του αἰτιολογική σκέψη, πράγματι, παραπέμπει κατά τρόπο σαφή στό ἄρθρο 2α παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου καί ἀφήνει νά ἐννοηθεῖ ὅτι καθορίζοντας τήν ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ 4,4 λμ ἀνά 100 κιλά καί τήν ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη σέ 43 λμ ἀνά 100 κιλά, ἔλαβε ὑπόψη του τά στοιχεῖα πού ἀπαριθμεῖ ἡ διάταξη αὐτή, προκειμένου νά καθορίσει μία «ἀνάλογη σχέση» μεταξύ τῶν ἐν λόγω ἐνισχύσεων, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2.

16 Ἡ ἐφαρμογή μιᾶς τέτοιας «σχέσεως» μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη δέν εἶναι, ἐξάλλου, ἀντίθετη πρός τήν ἀπαγόρευση διακρίσεων, πού ἐκφράζεται στό ἄρθρο 40 παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τῆς συνθήκης.

17 Πράγματι, τό γεγονός ὅτι γιά τόν καθορισμό τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού χρησιμοποιεῖται «γιά τή διατροφή τῶν ζώων» πρέπει νά ληφθοῦν ὑπόψη πολλά στοιχεῖα, τά ὁποῖα ἀναφέρονται στίς συνθῆκες τῆς ἀγορᾶς αὐτοῦ τοῦ προϊόντος, εἰδικά σέ σχέση μέ τήν ἀγορά τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη, ἀποκλείει ἀπό μόνο του ὅτι μιά συγκριτικά μεγαλύτερη ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα ἀπό τήν ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὅτι ἐνέχει μία διάκριση σέ βάρος τοῦ τελευταίου προϊόντος, ἀφοῦ ἡ διαφορά μεταξύ τῶν δύο ἐνισχύσεων ἀνταποκρίνεται στίς ἀνάγκες τῶν σχετικῶν ἀγορῶν καί στίς ἀπαιτήσεις τῆς κοινῆς ὀργανώσεως στήν ὁποία ὑπάγονται τά ἐν λόγω προϊόντα.

18 Γιά ὅλους αὐτούς τούς λόγους, πρέπει στό πρῶτο ἐρώτημα νά δοθεῖ ἡ ἀπάντηση ὅτι μέ τούς ὅρους «ἀνάλογη σχέση», τό ἄρθρο 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου δέ συνεπάγεται ὅτι ἡ ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί ἡ ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πού προορίζονται γιά τή διατροφή τῶν ζώων καί γιά ἄλλες χρήσεις ἀπό ἐκεῖνες πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο δ, πρέπει ἀπαραίτητα νά

προσδιορίζονται σέ ποσά τέτοια, ὥστε ἡ σχέση μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων αὐτῶν νά εἶναι ἴση μέ τή σχέση μεταξύ ἑνός κιλοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη καί τῆς ποσότητας ἀποκορυφωμένου γάλακτος ἀπό τήν ὁποία μπορεῖ νά παραχθεῖ. Ὁ κανονισμός 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐμπνεόμενος ἀπό μιά σωστή ἑρμηνεία τῆς διατάξεως αὐτῆς, δέν ἐμφανίζει, συνεπῶς, στό σημεῖο αὐτό, κανένα στοιχεῖο ἀκυρότητας.

Ἐπί τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος

19 Μέ τό δεύτερο ἐρώτημα, τό ἐθνικό δικαιοδοτικό ὄργανο θέλει νά μάθει ἄν, σέ περίπτωση ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως στό πρῶτο ἐρώτημα, ἡ Ἐπιτροπή στήν προκειμένη περίπτωση ὑπερέβη, στό πρῶτο ἄρθρο τοῦ κανονισμοῦ της 1049/78, τά ὅρια τοῦ περιθωρίου ἐκτιμήσεως πού διαθέτει δυνάμει τοῦ ἄρθρου 2α παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου, κατά τόν καθορισμό «ἀνάλογης σχέσεως», ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ ἴδιου κανονισμοῦ, μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη.

20 Ὅπως διαπιστώθηκε προηγουμένως, ἡ Ἐπιτροπή εἶναι ὑποχρεωμένη κατά τόν καθορισμό τοῦ ὕψους τῶν ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού χρησιμοποιοῦνται στίς ζωοτροφές, νά λαμβάνει ὑπόψη ὅλα τά στοιχεῖα πού ἀπαριθμοῦνται στό ἄρθρο 2α παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ 986/68, προκειμένου ἡ σχέση μεταξύ τῶν δύο ἐνισχύσεων νά ἀνταποκρίνεται στίς ἀνάγκες τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἑνός καί τοῦ ἄλλου προϊόντος καί στίς ἀπαιτήσεις τῆς κοινῆς ὀργανώσεως τῶν ἐν λόγω ἀγορῶν.

21 Στό πλαίσιο αὐτῆς τῆς ἐκτιμήσεως, οἱ λόγοι πού μπορεῖ νά δικαιολογήσουν τό μέγεθος τῆς διαφορᾶς πού πρέπει νά καθοριστεῖ μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, δέν εἶναι δυνατό νά στηρίζονται στήν ἰδιαίτερη κατάσταση ὁρισμένων ἐνδιαφερόμενων ἐπιχειρήσεων ἤ ὁμάδων ἐπιχειρήσεων, ἀλλά πρέπει νά προκύπτουν ἀπό τό σύνολο τοῦ τομέα στόν ὁποῖο ἀναφέρονται καί ἀπό μιά σφαιρική ἐκτίμηση τῶν ὑφιστάμενων σχέσεων μεταξύ τοῦ ἑνός καί τοῦ ἄλλου προϊόντος στήν κοινή ἀγορά.

22 Ὅσον ἀφορᾶ τό θέμα αὐτό, δέν μπορεῖ κανείς νά ἀμφισβητήσει ἀφ' ἑνός ὅτι οἱ συνθῆκες διοχετεύσεως καί χρησιμοποιήσεως τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος καί τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη πού χρησιμοποιοῦνται γιά διατροφή τῶν ζώων δέν εἶναι ταυτόσημες, εἰδικά λόγω τῆς εὐκολίας διατηρήσεως, ἀποθηκεύσεως καί ποσοτικῆς συνθέσεως πού προσφέρει τό ἀποκορυφωμένο

γάλα σέ σκόνη σέ σχέση μέ τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα καί ἀφ' ἑτέρου ὅτι τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη διατίθεται καί σέ ἄλλες ἀγορές, ὅπως ἡ ἀγορά τροφῶν γιά ζῶα ἄλλα ἐκτός ἀπό τούς νέους μόσχους, ὑπό συνθῆκες περισσότερο εὐνοϊκές ἀπό ὅ,τι τό ὑγρό ἀποκορυφωμένο γάλα.

23 Εἶναι ἐξίσου ἀναμφισβήτητο ὅτι τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη μπορεῖ νά ἀπολαύει τῶν πλεονεκτημάτων πού χορηγοῦνται ἀπό τό καθεστώς παρεμβάσεως πού προβλέπεται στό ἄρθρο 6 τοῦ κανονισμοῦ 804/68, ἐνῶ στό ἀποκορυφωμένο γάλα ἀποκλείεται ἡ πρόσβαση σ' αὐτό τό καθεστώς.

24 Ἐπιπλέον ἡ δυνατότητα, ἡ ὁποία ἐπιφυλάσσεται στό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, νά προσφέρεται πρός παρέμβαση, ἀποτελεῖ πηγή δυσχερειῶν γιά τή λειτουργία τῆς κοινῆς ὀργανώσεως τῶν ἐν λόγω ἀγορῶν, ἐφ' ὅσον ἔχει ἀκριβῶς σάν ἀποτέλεσμα νά ἐνθαρρύνει τό μετασχηματισμό τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, μέ τό σκοπό νά τοῦ παράσχει πρόσβαση στό σύστημα παρεμβάσεως, ἐπαυξάνοντας ἔτσι τήν οἰκονομική ἐπιβάρυνση αὐτοῦ τοῦ συστήματος. Ἀπό τά στοιχεῖα πού παρέσχε ἡ Ἐπιτροπή, ἀπαντώντας σέ γραπτή ἐρώτηση πού τῆς ἔθεσε τό Εὐρωπαϊκό Κοινοβούλιο στίς 23 Νοεμβρίου 1979 (γραπτό ἐρώτημα 1150/79, JO C 66, σ. 46) προκύπτει ἀκριβῶς ὅτι ὁ μετασχηματισμός τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη εἶχε αὐξηθεῖ τό 1978, σέ σχέση μέ τόν προηγούμενο χρόνο, κατά 8,9 %.

25 Λαμβανομένων ὑπόψη αὐτῶν τῶν στοιχείων, δέ φαίνεται, ἑπομένως, ὅτι ἡ Ἐπιτροπή, καθορίζοντας τούς συντελεστές ἐνισχύσεων σέ τέτοια ἐπίπεδα, ὥστε ἡ σχέση μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού προορίζονται νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τή διατροφή τῶν ζώων, νά εἶναι 9,77, διέπραξε πρόδηλο σφάλμα ἢ κατάχρηση ἐξουσίας ἢ ὑπερέβη προφανῶς τά ὅρια τῆς ἐξουσίας ἐκτιμήσεως πού διέθετε.

26 Γι' αὐτούς τούς λόγους, πρέπει ἡ ἀπάντηση στό δεύτερο ἐρώτημα νά εἶναι ὅτι καθορίζοντας τούς συντελεστές τῶν ἐνισχύσεων σέ ἐπίπεδα τέτοια, ὥστε ἡ σχέση μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού χρησιμοποιοῦνται γιά τή διατροφή τῶν ζώων, νά εἶναι 9,77, ἡ Ἐπιτροπή, κατά τόν καθορισμό τῶν ποσῶν τῶν ἐνισχύσεων γιά τά προϊόντα αὐτά, δέν ὑπερέβη μέ τόν κανονισμό 1049/78 τά ὅρια τοῦ περιθωρίου ἐκτιμήσεως πού διαθέτει δυνάμει τοῦ ἄρθρου 2α τοῦ κανονισμοῦ 986/68.

Ἐπί τοῦ τρίτου ἐρωτήματος

27 Μέ τό τρίτο ἐρώτημα, τό ἐθνικό δικαιοδοτικό ὄργανο ἐρωτᾶ ἄν, σέ περίπτωση ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως στό δεύτερο ἐρώτημα, τό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο α τελευταία φράση τοῦ κανονισμοῦ 986/68 πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ ὑπό τήν

ἔννοια ὅτι, γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού πωλεῖται σέ ἐκμεταλλεύσεις γιά τή διατροφή τῶν ζώων, πρέπει πάντοτε νά καθορίζεται μία ἀνώτατη τιμή, κατά τήν ἔννοια αὐτῆς τῆς διατάξεως, ἀφοῦ ἡ σχέση μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καθορίζεται σέ τέτοια ἀναλογία, ὥστε τό ἀποκορυφωμένο γάλα νά ἀπολαύει μιᾶς συγκριτικά μεγαλύτερης ἐνισχύσεως ἀπό ἐκείνη πού χορηγεῖται στό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καί ἄν, ἐπομένως, ὁ κανονισμός 1049/78 πρέπει νά θεωρηθεῖ χωρίς κύρος, ἐπειδή δέν προβλέπει τόν καθορισμό μιᾶς τέτοιας ἀνώτατης τιμῆς.

28 Τό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο α τοῦ κανονισμοῦ 986/68 προβλέπει ὅτι χορηγοῦνται ἐνισχύσεις στό ἀποκορυφωμένο γάλα, πού παράγεται καί ὑφίσταται ἐπεξεργασία σέ γαλακτοκομεῖο καί πωλεῖται σέ ἐκμεταλλεύσεις ὅπου χρησιμοποιεῖται γιά τή διατροφή τῶν ζώων, «σέ τιμή πού δέν ὑπερβαίνει μιά ἀνώτατη τιμή, ἡ ὁποία ἐνδεχομένως θά καθορισθεῖ».

29 Ὅπως προκύπτει ἀπό τό ἴδιο τό κείμενο αὐτῆς τῆς διατάξεως, ὁ καθορισμός μιᾶς ἀνώτατης τιμῆς γιά τήν πώληση τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος ἀπό τά γαλακτοκομεῖα σέ ἐκμεταλλεύσεις, πού τό χρησιμοποιοῦν γιά τή διατροφή τῶν ζώων, δέν προβλέπεται παρά μόνο γι' αὐτόν τόν τύπο γάλακτος, ἀντιμετωπίζεται δέ ὡς ἐνδεχόμενη καί ὄχι ὡς ἀναγκαία προϋπόθεση πρός τό σκοπό χορηγήσεως τῆς ἐνισχύσεως.

30 Τό νά ὑποστηρίζει κανείς, ὅπως ἔκανε ἡ προσφεύγουσα στήν κύρια δίκη, ὅτι ἕνα τέτοιο ἐνδεχόμενο συνίσταται στήν ἐφαρμογή «ἀνάλογης σχέσεως», ἡ ὁποία δέν τηρεῖ τήν καθορισμένη σχέση πού ἐκφράζεται στό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο δ τοῦ κανονισμοῦ 986/68, ἰσοδυναμεῖ μέ τό νά ἐξουδετερώσει τό ὠφέλιμο ἀποτέλεσμα τοῦ ἄρθρου 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ ἴδιου κανονισμοῦ, ἐφ' ὅσον ἡ ὑποχρεωτική ἐφαρμογή μιᾶς ἀνώτατης τιμῆς κάθε φορά πού οἱ ἐν λόγω ἐνισχύσεις δέν προσδιορίζονται σύμφωνα μέ μία καθορισμένη σχέση, ἔχει ἀκριβῶς σάν ἀποτέλεσμα νά εἰσαγάγει ἕναν αὐτοματισμό μεταξύ τῶν κριτηρίων πού διέπουν τόν καθορισμό τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί προβλέπονται ἀπ' αὐτή τή διάταξη, ὁ ὁποῖος ἀποκλείεται ἀπό τό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο α τοῦ κανονισμοῦ 986/68 καί εἶναι ἀντίθετος πρός τίς ἀρχές πού ἐνέπνευσαν τό ἄρθρο 2α παράγραφος 1 τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ.

31 Λαμβανομένων ὑπόψη αὐτῶν τῶν στοιχείων, ἡ ἀπάντηση στό τρίτο ἐρώτημα πρέπει νά εἶναι ὅτι τό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο α τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου δέ συνεπάγεται ὅτι πρέπει νά καθορίζεται πάντοτε μιά ἀνώτατη τιμή γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού διατίθεται ἀπό τά γαλακτοκομεῖα στίς ἐκμεταλλεύσεις πού τό χρησιμοποιοῦν στίς ζωοτροφές, ἀφοῦ ἡ σχέση μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καθορίζεται σέ μιά τέτοια ἀναλογία, ὥστε τό ἀποκορυφωμένο γάλα νά ἀπολαύει μιᾶς συγκριτικά μεγαλύτερης ἐνισχύσεως ἀπό ἐκείνη πού χορηγεῖται στό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη. Τό γεγονός, ἐπομένως, ὅτι ὁ κανο-

νισμός τῆς Ἐπιτροπῆς 1049/78 δέν προβλέπει τόν καθορισμό τέτοιας τιμῆς, δέν ἐπηρεάζει τό κύρος του.

Ἐπί τοῦ τετάρτου ἐρωτήματος

32 Μέ τό τέταρτο ἐρώτημα, τό ἐθνικό δικαιοδοτικό ὄργανο ἐρωτᾶ τέλος ἄν ὁ κανονισμός 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς ἀνταποκρίνεται στήν ὑποχρέωση αἰτιολογήσεως, πού προβλέπεται ἀπό τό ἄρθρο 190 τῆς συνθήκης.

33 Ἡ αἰτιολογία τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ πρέπει νά ἐξετασθεῖ καί νά ἐκτιμηθεῖ στό πλαίσιο τῆς συνολικῆς ρυθμίσεως, τῆς ὁποίας ἡ ἐν λόγω πράξη ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο μέρος.

34 Ὁ κανονισμός 986/68 ἀναφέρει στό ἄρθρο 2α παράγραφος 1 τούς κανόνες πού διέπουν τόν καθορισμό τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού προορίζονται γιά τή διατροφή τῶν ζώων.

35 Στήν πρώτη αἰτιολογική σκέψη, ὁ κανονισμός 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς περιέχει ρητή παραπομπή στήν ἀνωτέρω διάταξη καί ἐπιτρέπει ἔτσι νά διαπιστωθοῦν τά κριτήρια, τά ὁποῖα ἔλαβε ὑπόψη τόσο γιά τόν καθορισμό τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα, ὅσο καί γιά τόν προσδιορισμό τοῦ περιθωρίου πού πρέπει νά τηρηθεῖ μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως αὐτῆς καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη. Ἡ δεύτερη αἰτιολογική σκέψη τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ διευκρινίζει ὅτι τά ποσά τῶν ἐνισχύσεων πού καθορίζονται στήν προκειμένη περίπτωση προκύπτουν ἀπό «τήν ἐφαρμογή τῶν κανόνων αὐτῶν στήν παρούσα κατάσταση τῆς ἀγορᾶς».

36 Τοποθετούμενος κατ' αὐτό τόν τρόπο στό πλαίσιο τοῦ κανονισμοῦ 986/68 στόν ὁποῖο ἐντάσσεται, ὁ κανονισμός 1049/78 ἱκανοποιεῖ τήν ὑποχρέωση τῆς αἰτιολογήσεως πού ἐπιβάλλει τό ἄρθρο 190 τῆς συνθήκης.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

Τά δικαστικά ἔξοδα στά ὁποῖα ὑποβλήθηκε ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἡ ὁποία κατέθεσε παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται. Δεδομένου ὅτι ἡ παρούσα διαδικασία ἔχει ὡς πρός τούς διαδίκους στήν κύρια δίκη τό χαρακτήρα παρεμπίπτοντος πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαιοδοτικοῦ ὀργάνου, σ' αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφασίσει γιά τά δικαστικά ἔξοδα.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνοντας ἐπί τῶν ἐρωτημάτων πού τοῦ ὑπέβαλε τό College van Beroep voor het Bedrijfsleven τῆς Χάγης μέ ἀπόφαση τῆς 22ας Ἰανουαρίου 1980 ἀποφαίνεται:

1) **Μέ τούς ὅρους «ἀνάλογη σχέση», τό ἄρθρο 2α παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου δέ συνεπάγεται ὅτι ἡ ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί ἡ ἐνίσχυση γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού προορίζονται γιά τή διατροφή τῶν ζώων καί γιά χρήσεις ἄλλες ἀπό ἐκεῖνες πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο δ, πρέπει ἀπαραίτητα νά προσδιορίζονται σέ ποσά τέτοια, ὥστε ἡ σχέση μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων αὐτῶν νά εἶναι ἴση μέ τή σχέση μεταξύ ἑνός κιλοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη καί τῆς ποσότητας ἀποκορυφωμένου γάλακτος ἀπό τήν ὁποία μπορεῖ νά παραχθεῖ. Ὁ κανονισμός 1049/78 τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐμπνεόμενος ἀπό μιά σωστή ἑρμηνεία τῆς διατάξεως αὐτῆς, δέν ἐμφανίζει συνεπῶς κανένα στοιχεῖο ἀκυρότητας στό σημεῖο αὐτό.**

2) **Καθορίζοντας τούς συντελεστές τῶν ἐνισχύσεων σέ ἐπίπεδα τέτοια, ὥστε ἡ σχέση μεταξύ τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τῆς ἐνισχύσεως γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη, πού χρησιμοποιοῦνται γιά τή διατροφή τῶν ζώων, νά εἶναι 9,77, ἡ Ἐπιτροπή, κατά τόν καθορισμό τῶν ποσῶν τῶν ἐνισχύσεων γιά τά προϊόντα αὐτά, δέν ὑπερέβη μέ τόν κανονισμό 1049/78, τά ὅρια τοῦ περιθωρίου ἐκτιμήσεως πού διαθέτει δυνάμει τοῦ ἄρθρου 2α τοῦ κανονισμοῦ 986/68.**

3) **Τό ἄρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεῖο α τοῦ κανονισμοῦ 986/68 τοῦ Συμβουλίου δέ συνεπάγεται ὅτι πρέπει νά καθορίζεται πάντοτε μιά ἀνώτατη τιμή γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα πού διατίθεται ἀπό τά γαλακτοκομεῖα στίς ἐκμεταλλεύσεις, πού τό χρησιμοποιοῦν γιά τή διατροφή τῶν ζώων, ἀφοῦ ἡ σχέση μεταξύ τῶν ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη καθορίζεται σέ μιά τέτοια ἀναλογία, ὥστε τό ἀποκορυφωμένο γάλα νά ἀπολαύει μιᾶς συγκριτικά μεγαλύτερης ἐνισχύσεως ἀπό ἐκείνη πού χορηγεῖται στό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη. Τό γεγονός, ἑπομένως, ὅτι ὁ κανονισμός τῆς Ἐπιτροπῆς 1049/78 δέν προβλέπει τόν καθορισμό τέτοιας τιμῆς δέν ἐπηρεάζει τό κύρος του.**

4) Τοποθετούμενος στό πλαίσιο τοῦ κανονισμοῦ 986/68, στόν ὁποῖο ἐντάσσεται, ὁ κανονισμός 1049/78 ἱκανοποιεῖ τήν ὑποχρέωση αἰτιολογήσεως πού ἐπιβάλλει τό ἄρθρο 190 τῆς συνθήκης.

Mertens de Wilmars Pescatore Mackenzie Stuart

O'Keeffe Bosco Touffait Due

Δημοσιεύτηκε σέ δημόσια συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο στίς 14 Ἰανουαρίου 1981.

Ὁ γραμματεύς

A. Van Houtte

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ HENRI MAYRAS ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1980 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

I — Ἔχει μεγάλη σημασία γιά τήν Κοινότητα νά μπορεῖ νά διοχετεύει μέρος τῆς ὑπερπαραγωγῆς της σέ γαλακτοκομικά προϊόντα στήν παρασκευή ζωοτροφῶν. Γι' αὐτό ἡ κοινή ὀργάνωση τῆς ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ γάλακτος καί τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων, ὅπως ἔχει θεσπιστεῖ μέ τόν κανονισμό 804/68 τοῦ Συμβουλίου τῆς 27ης Ἰουνίου 1968, προβλέπει τή χορήγηση ἐνισχύσεων, ὑπό καθεστῶτος παρεμβάσεως, γιά νά διευκολύνει τή χρησιμοποίηση ὄχι μόνο τοῦ *ὑγροῦ* ἀποκορυφωμένου γάλακτος, πού χρησιμοποιεῖται γιά τή διατροφή ζώων καί γιά παρασκευή τυρίνης (ἄρθρα 10 καί 11), ἀλλά καί τοῦ ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη, πού χρησιμοποιεῖται γιά τή διατροφή τῶν ζώων· τό ὕψος τῶν ἐνισχύσεων αὐτῶν πρέπει νά εἶναι τέτοιο, ὥστε νά καθιστᾶ ἀνταγωνιστική τήν παρασκευή ζωοτροφῶν, ἰδίως γιά τή διατροφή τῶν μοσχαριῶν, καί τήν παρασκευή τυρίνης καί τυρινικῶν ἁλάτων.

Γιά τή γαλακτοκομική περίοδο 1968-1969, ὁ κανονισμός 825/68 τοῦ *Συμβουλίου* τῆς 28ης Ἰουνίου 1968 καθόρισε σέ 1,50 λογιστικές μονάδες ἀνά 100 κιλά τήν ἐνίσχυση πού χορηγήθηκε στό ἀποκορυφωμένο γάλα μέ προορισμό τή διατροφή ζώων καί σέ 8,25 λογιστικές μονάδες ἀνά 100 κιλά τήν ἐνίσχυση πού χορηγήθηκε στό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη μέ προορισμό τήν ἴδια χρήση.

Οἱ γενικοί κανόνες περί χορηγήσεως ἐνισχύσεων γιά τό ἀποκορυφωμένο γάλα καί τό ἀποκορυφωμένο γάλα σέ σκόνη πού προορίζονται γιά διατροφή τῶν ζώων,

1 — Μετάφραση ἀπό τά γαλλικά.